

روسیه و انگلستان و انقلاب مشروطه ایران

دلایل مخالفت روسیه با انقلاب مشروطه:

- ۱- حکومت روسیه استبدادی بود و نسبت به هرگونه اندیشه آزادی خواهی و حکومت مشروطه دشمنی می ورزید.
- ۲- چون انقلاب مشروطه موجب محدود شدن اختیارات و قدرت شاه و دربار می شد، روس ها که بر آنها نفوذ داشتند.
- ۳- دولتمردان روسی از گرایش و وابستگی مشروطه خواهان به دولت انگلستان نگران بودند.

دلایل حمایت انگلستان از برابر مشروطه:

انگلستان از طریق نفوذ در رهبران انقلاب مشروطه، آنها را جهت منافع استعماری خود سوق می داد.

قرارداد ۱۹۰۷:

بین: انگلستان و روسیه

علت: ترس از قدرت یافتن آلمان و متحدانش

هدف: پایان بخشیدن به اختلافات خود در ایران

مفاد: ایران به سه منطقه تقسیم می شد: منطقه تحت نفوذ روسیه، منطقه تحت نفوذ انگلیس و منطقه بی طرف.

مشروطه نوپا و تجاوزهای بیگانگان:

مهم ترین و اساسی ترین مشکل مشروطه نوپا، حضور تجاوزکارانه انگلیسی ها و روس ها در ایران بود؛ روس ها در تبریز ثقه الاسلام تبریزی و عده ای دیگر را که به مخالفت با آنها برخاسته بودند، اعدام کردند و در مشهد، گنبد امام رض(ع) را به توپ بستند.

گام نخست فاتحان تهران برای حل مشکلات: مقدمات بازگشایی مجلس شورای ملی را فراهم آوردند.

ایران در جنگ جهانی اول

قرارداد ۱۹۱۵م. بین: انگلستان و روسیه

هدف: برای جلوگیری از نفوذ آلمان و عثمانی در ایران،

مفاد: افزودن نیروهای خود در ایران

به دنبال پیشروی نیروهای روسیه تا دروازه های پایتخت، جمعی از مشروطه خواهان، پیشنهاد تشکیل دولت موقت ملی را ارائه دادند.

دولت موقت ملی:

تشکیل دهندگان: مهاجران به کرمانشاه(تعدادی از نمایندگان مجلس شورای ملی، وزیران و شخصیت های مذهبی) با حمایت آلمان و عثمانی

دلیل سقوط دولت موقت ملی: با هجوم نیروهای متفقین به کرمانشاه و شکست سپاه عثمانی، دولت موقت ملی سقوط کرد و اعضای آن پراکنده شدند.

ایستادگی در برابر اشغالگران:

دلیران تنگستان و دشتستان به فرماندهی رئیسعلی دلواری تا آخرین قطره خون با نیروهای متجاوز جنگیدند و ضربات سختی بر آنها وارد کردند. مردم کازرون نیز به رهبری ناصر دیوان کازرونی با شجاعت و شهامت تمام تلفات سنگینی بر ارتش «نبرد جهاد» رویاروی نیروهای انگلیسی شدند.

انقلاب روسیه و نقشه های جدید انگلستان

تأثیر انقلاب اکتبر روسیه در ایران:

- ۱- باعث بازگشت سپاهیان روس به کشورشان شد.
- ۲- دولت استعمارگر انگلیس با استفاده از این وضع، بلافاصله حضور نظامی خود را در مناطق شمالی ایران گسترش داد.
- ۳- انگلیسی ها در صدد بودند تا در غیاب رقیب خود و با وجود تسلط بی چون و چرای نظامی که به دست آورده بودند، با انعقاد قراردادهایی، منافع سیاسی اقتصادی خود را تأمین کنند.

قرارداد ۱۹۱۹م.

دوره نخست وزیری: وثوق الدوله

مفاد: بر اساس آن امتیاز ایجاد راه آهن و راه های شوسه را در سراسر کشور به انگلیسی ها واگذار می شد و ایران با گرفتن وام از انگلستان، اداره امور مربوط به دارایی و ارتش ایران را به مأموران و کارشناسان و فرماندهان انگلیسی می سپرد. در صورت اجرای این قرارداد، ایران به طور رسمی تحت نفوذ و سلطه کامل انگلستان قرار می گرفت. مخالفان این قرارداد: رأس این مخالفان، آیت الله مدرس قرار داشت. همچنین شیخ محمد خیابانی که در تبریز قیام کرد.

کودتا سوم اسفند ۱۲۹۹ش:

هدف: دولت انگلستان برای دست یابی به اهداف خود، در صدد تغییر حکومت ایران برآمد
عاملان کودتا: سیدضیاءالدین طباطبایی، رضا خان و آبرو نساید انگلیسی
بهانه برای احمد شاه: آبرو نساید به احمد شاه چنین القا کرد که حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران، برای حفظ کشور و سلطنت ضروری است.